

Vergadering	Regionale Regietafel Haaglanden voor opvang asielzoekers, Oekraïners en statushouders
Agendapunt	9
Onderwerp	Jaarverslag regionale samenwerking opvang asielzoekers, Oekraïense ontheemden (en statushouders)
Indiener	Marit van der Toorn (projectleider regionale samenwerking asiel) en Mirjam Hijman (projectleider regionale samenwerking OEK)

Gevraagde bespreekpunten

- Bij wijze van jaarverslag kennisnemen van de activiteiten die verricht zijn om de regionale samenwerking t.a.v. opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden te ondersteunen op bestuurlijk en ambtelijk niveau.
- Het jaarverslag vast te stellen

Toelichting

Op de Regionale Regietafel Haaglanden worden de onderwerpen opvang asielzoekers, opvang Oekraïense ontheemden en huisvesting statushouders geagendeerd. Voor de bestuurlijke ondersteuning en het coördineren van de regionale samenwerking t.a.v. asiel en Oekraïense ontheemden is regionale ambtelijke ondersteuning beschikbaar. Bijgaand treft u een rapportage over de activiteiten in 2024 en bijbehorende financiering.

Organisatie

Regionale samenwerking, ambtelijk en bestuurlijk

Op 7 maart 2024 hebben de leden van de RRT ingestemd met het voorstel voor ‘versteving ambtelijke ondersteuning regionale samenwerking’. Hierin is afgesproken dat het bestuurlijk overleg– de Regionale Regietafel – verstevigd en geïntensiveerd zou worden met als uiteindelijk doel het opleveren van een regionaal opvangplan in het kader van de Spreidingwet. Afgesproken is ook het overleg te ondersteunen met twee ambtelijke overleggen, een ambtelijk vooroverleg RRT c.q. regionaal overleg projectleiders asiel en een regionaal overleg projectleiders opvang Oekraïense ontheemden.

In het afgelopen jaar zijn er 6 RRT’s georganiseerd, waarbij er ook een afvaardiging van de Provincie en het COA aansloot. Ambtelijk was er een tweewekelijks overleg voor de projectleiders Oekraïne en de projectleiders asiel kwamen 10 keer bijeen. Onderlinge informatie-uitwisseling is geborgd door beide regionale projectleiders.

Daarnaast zijn er drie thematische overleggen geweest, twee ter voorbereiding van het regionaal opvangplan en een over toeleiding naar werk, waarin gemeente Den Haag haar pilot presenteerde. Bij de reguliere overleggen sloot de Provincie aan, het ministerie van Asiel en Migratie en soms werden externen uitgenodigd zoals COA of het Nidos.

Deze overleggen werden georganiseerd door twee regionaal projectleiders, een voor asiel en bestuurlijke ondersteuning RRT en een voor opvang Oekraïense ontheemden. De Directeur van Opgave Nieuwkomers (Den Haag) was ambtelijk trekker. Door hen zijn met wethouders van elke gemeente gesprekken gevoerd over opdracht en ambitie t.a.v. de regionale samenwerking. Ook was er een projectsecretaris die een aantal uur in de week managementondersteuning leverde.

Financiering

Financiering regionale samenwerking Oekraïense ontheemden

De regionale taken voor opvang van Oekraïense ontheemden werden in 2024 door het Rijk vergoed, op basis van werkelijke kosten. Dit betrof zowel de kosten van de regionaal projectleider als ook de taken van het RCVS¹ zoals transportkosten spreiding van Oekraïense ontheemden over de regio, nachtelijke overloop, zorgkosten en licenties voor het programma voor plaatsingen.

Gemeenten konden vooraf gezamenlijk een begroting maken voor 'regionale samenwerkingsverbanden' en op basis hiervan een voorschot aanvragen. De initiële begroting voor 2024 was – op basis van de uitgaven van 2023 - € 1,2 miljoen euro. De gemeente Den Haag heeft dit bedrag namens de gemeenten in de regio Haaglanden aangevraagd bij het Rijk. Aan het einde van het jaar wordt – gefaciliteerd door gemeente Den Haag - op basis van werkelijke kosten afgerekend, waarbij het Rijk uiteraard rekening houdt met het reeds betaalde voorschot.

Financiering regionale samenwerking opvang asielzoekers

Voor de regionale samenwerking voor de opvang van asielzoekers en ondersteuning van de RRT waren in 2024 nog geen structurele financiële vergoedingen. Wel worden er jaarlijks incidentele subsidies verstrekt van via de Provincie door het Rijk om regionale samenwerking te stimuleren.

In 2024 heeft de Provincie incidenteel twee subsidies aan onze regio verstrekt waar deze kosten ook uit betaald worden. De subsidies worden hieronder toegelicht.

Subsidie: 100.000 euro door Provinciale Staten

Deze subsidie betreft 'provinciale voorfinanciering' voor de regionale coördinatie van de asielopgave en werd op 14 maart 2023 door Provinciale Staten verstrekt, mits de regio zich zou committeren aan concrete planvorming in de realisatie van duurzame asielopvangplekken. Dit commitment spreekt uit het regionaal opvangplan dat op 27 september 2024 is vastgesteld. De subsidieaanvraag is uitgekeerd aan Zoetermeer. Voorwaarde voor de subsidie is een cofinanciering waarbij de provincie € 90.000 bijdraagt en de deelnemende gemeenten in totaal € 10.000. Gemeente Zoetermeer heeft dit bedrag voor haar rekening genomen om de administratieve lasten voor de andere gemeenten te beperken.

Subsidie 50.000 euro vanuit landelijke gelden

Deze subsidie is gekoppeld aan landelijke bestuurlijke afspraken binnen de LRT² en komt vanuit JenV; aan elke PRT zijn gelden toegekend om de PRT en onderliggende RRT's te ondersteunen. Het betrof in 2024 een eenmalig bedrag van 50.000 euro, dit bedrag is uitgekeerd aan gemeente Den Haag.

¹ Het Regionaal Centrum Vluchtelingenspreiding plaatst in afstemming met de landelijke organisatie de Oekraïense ontheemden op locaties in de regio. Het RCVS registreert in nauwe samenwerking met de gemeenten de persoonsgegevens en het aantal plekken dat Haaglanden biedt. Het RCVS is gevestigd bij het opgaveteam nieuwkomers van de gemeente Den Haag.

² Landelijke Regietafels, waar afvaardiging van de Provinciale Regietafels aanwezig is.

Regionaal opvangplan en realisatie opgave

Het belangrijkste resultaat van dit jaar was het op 27 september door de Regionale Regietafel Haaglanden vastgestelde regionaal opvangplan. De gemeenten in de regio Haaglanden hebben zich actief ingezet om de opgave uit de spreidingswet en de inspanningsverplichting voor het opvangen van Oekraïense ontheemden invulling te geven. Daarbij gaat het om het realiseren van opvangplekken en het creëren van voorzieningen. In het plan was ook ruimte voor een toelichting op de opvang van statushouders.

Het plan is begin oktober ingediend bij de Provincie Zuid-Holland en maakt onderdeel uit van het verslag van de Provincie dat op 1 november naar de minister van Asiel en Migratie is gestuurd. Eind december verwacht de gemeenten de verdeelbesluiten waarin de uiteindelijk opgave per gemeente door de minister benoemd is.

Voor de opvang van asielzoekers zijn de negen gemeenten in Haaglanden van plan in de periode 1 juli 2025 tot 1 februari 2026 – de periode waarover verslag gedaan moet worden voor de spreidingswet - 59% van de regionale opgave te realiseren. Als initiatieven op tijd doorgang vinden, locaties verlengd kunnen worden en er daartoe medewerking is vanuit COA, Provincie en het Rijk – met bijbehorende financiële ondersteuning - kan Haaglanden in bovengenoemde periode 77% van de opgave realiseren. Tegelijk heeft de RRT geconstateerd dat de aankondiging tot het intrekken van de spreidingswet het gemeentelijk draagvlak voor het creëren van locaties sterk beïnvloed en beïnvloed heeft.

Regionale samenwerking op thema's

Nieuwkomersonderwijs

Er is reeds een regionaal overleg van onderwijs beleidsmedewerkers, hierin is het onderwerp Nieuwkomersonderwijs vanaf medio 2025 geagendeerd. Ook het ministerie van OCW is hierbij aanwezig. Dit heeft geleid tot een overleg van de ISK-schoolbesturen in de regio Haaglanden in oktober. Daar is afgesproken om meer samen op te trekken en elkaar hulp te bieden bij het opvangen van fluctuaties. Dit bestuurlijk overleg wordt in 2025 gecontinueerd. Het voorstel is in 2025 een bestuurlijke bijeenkomst te houden voor wethouders asiel en wethouders onderwijs, mits hiertoe een bestuurlijk relevante agenda opgesteld kan worden. Provinciaal is er ook de wens samen op te trekken, deze ontwikkelingen worden daarin meegenomen.

Toeleiding naar werk

Zowel voor het ambtelijk overleg asielzoekers als voor inhoudelijk beleidsmedewerkers werk & inkomen van geïnteresseerde gemeenten is een presentatie gegeven van de pilot voor toeleiding naar werk voor asielzoekers. Ook provinciaal is er behoefte aan meer informatie over deze pilot, een bijeenkomst hiervoor wordt voorbereid.

Regionale samenwerking statushouders

In november is de eerste regionale bijeenkomst voor beleidsmedewerkers statushouders georganiseerd. De samenkomst werd gewaardeerd, maar het blijft telkens een gemeentelijke opgave binnen een onzekere politieke context. Het is handig om ervaringen te blijven uitwisselen en ontwikkelingen samen bij te houden en kansen en mogelijkheden voor uitruil te benutten. De link met het ambtelijk overleg van de woontafel is geborgd. In januari wordt een nieuw overleg geagendeerd.

Leefgeld ontheemden Oekraïne

Vanaf 1 januari 2025 zijn gemeenten wettelijk verplicht (Tijdelijke Wet Opvang Ontheemden Oekraïne 19 juni 2024) aan ontheemden een bijdrage te vragen voor gas, water en licht en indien van toepassing ook voor de aangeboden catering. De implementatie en de uitvoering van deze maatregel vraagt veel van gemeenten, zowel in capaciteit als in inhoudelijke kennis. In de ambtelijke en bestuurlijke regionale overleggen is er ingezet op kennisdeling en het delen van best practices.

Normbedrag opvang Oekraïense ontheemden

Ieder jaar wordt het normbedrag waarmee het Rijk de gemeenten de kosten vergoedt voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, opnieuw vastgesteld op basis van een kostenonderzoek, uitgevoerd door de AEF. Voor 2025 heeft de minister de onderzoeksresultaten dusdanig uitgelegd dat het normbedrag de gemaakte kosten niet dekt waardoor 75% van de gemeenten de uitzonderingsregel, het declareren van daadwerkelijk gemaakte kosten, moeten hanteren. Dit is arbeidsintensief en erg ingewikkeld. Deze informatie is regionaal gedeeld.

Regionale samenwerking plaatsing Oekraïense ontheemden

Alhoewel voor de ontheemden uit Oekraïne een inspanningsverplichting geldt, is regio Haaglanden erg actief in het zoeken van opvangplekken voor ontheemden. Zij zoeken de onderlinge samenwerking op om ontheemden die zij in de eigen gemeente niet kunnen opvangen, in de regio te kunnen plaatsen en ook plek te bieden voor andere gemeenten uit de regio als deze niet kunnen plaatsen. Dit gaat bijvoorbeeld over uitstroom uit de particuliere opvang (POO). Ook wordt gekeken naar optimaliseren van snijverlies en worden prognoses van opvangplekken en tekorten daarvan regionaal opgesteld en gedeeld.